

רע"פ 10232/17 - עובד ראובן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 10232/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: עובד ראובן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 15.11.2017, בע"פ 6483-04-17, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; ש' יניב; ו-ג' גונטובניק

בשם המבקש: עו"ד אופיר כתבי; עו"ד הדר שריר

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו (כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; ש' יניב; ו-ג' גונטובניק), בע"פ 6483-04-17, מיום 15.11.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב - יפו (כב' השופט ש' מלמד), בת"פ 22047-02-15, מיום 21.02.2017.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן לבית משפט השלום בתל אביב - יפו, אשר ייחס לו ביצוע עבירה של תקיפה, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 12.12.2014, התקיים משחק כדורגל בין קבוצת "הפועל מורשה" לקבוצת "מכבי שעריים" באיצטדיון "וינטר" בעיר רמת גן. לפי הנמסר, בסמוך לאחר שריקת סיום המשחק, עת ירד צוות השיפוט אל חדר ההלבשה, תקף המבקש, שהינו אוהד "מכבי שעריים" את סאלם אבו חרמה (להלן: המתלונן), ששימש כעוזר שופט (קוון) במשחק, בכך שזרק לעבר המגרש כוס משקה עם קוביות קרח, אשר פגעה באפו של המתלונן.

3. ביום 05.10.2016, הורשע המבקש, על פי הודאתו, בהסדר טיעון, בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן. הצדדים הגיעו להסכם, לפיו התביעה תטען למאסר על תנאי, קנס כספי ופיצוי מוסכם למתלונן בסך 2,000 ₪; ואילו ההגנה תהיה רשאית לטעון "באופן פתוח". לנוכח בקשת בא כוחו, הופנה המבקש על ידי בית משפט השלום אל שירות המבחן, לשם הכנת תסקיר מבחן בעניינו, שבמסגרתו תיבחן סוגיית אי ההרשעה. בתסקיר נאמר, כי למבקש אין עבר פלילי; כי הוא לוקח אחריות על ביצוע העבירה בה הורשע; וכי שירות המבחן התרשם שלא נדרשת, בעיתוי הנוכחי, התערבות טיפולית. לאור האמור, ונוכח הערכת שירות המבחן כי הרשעה בדין "עלולה לפגוע בעתידו התעסוקתי ו/או התנדבותו ארוכת השנים של הנאשם [המבקש] במשטרת ישראל, ולאחר כך שהוא נעדר עבר פלילי, ומדובר באדם נורמטיבי, ועל מנת לעודד את התנהלותו התקינה בחברה", המליץ שירות המבחן לסיים את ההליך ללא הרשעה, לצד הטלת צו של"צ בהיקף של 120 שעות, במסגרת "נתיב החסד" בתפקיד "שליחויות ואחזקה".

4. ביום 21.02.2017, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בית משפט השלום קבע, כי יש להותיר את הרשעתו של המבקש בדין על כנה, באלו המילים:

"ראשית, לחומרת העבירה כפי שציינתי אין זו העבירה החמורה בספר החוקים, אולם עדיין התלהמות קהל הצופים המגיעים למגרש כדורגל והופכים אותו לשדה התגוששות בין הקבוצות היריבות היא חמורה דיה כדי להביא להרשעת הנאשם [המבקש]. התנהלות זו פוגעת בכלל הצופים וחששם להגיע למגרשים מפני יפגעו מאלימות אחד הצופים הפורעים. בנוסף, הנאשם [המבקש] שהשתתף באירוע ספורטיבי, הפך בהינף יד לחלק מהאלימות השוררת במגרשי הכדורגל, הנאשם [המבקש] על פי דברי ב"כ הנאשם [המבקש] זרק כוס עם קרח בפזיזות לעבר מגרש כדורגל. גישה זו היא סלחנית ולא ראויה. לא ברור לבית המשפט מה ההבדל בין השלכת כוס עם קרח להשלכת חפץ קשיח שיש בו פוטנציאל פגיעה קשה. הנאשם [המבקש] לא נהג בפזיזות. הנאשם [המבקש] נהג במחאה על חוסר הסכמה עם החלטת שופט הכדורגל. התנהלות זו של הנאשם [המבקש] מעידה על העדר גבולות והעדר עכבות. התנהלות זו ראויה לגינוי ולא לסלחנות".

בהמשך, הבהיר בית משפט השלום, כי נוכח חלוף הזמן מהמועד בו המבקש הפסיק את התנדבותו; והעובדה כי לא עולה מהמכתב שהוגש לבית המשפט, כי המשטרה תסכים לקבל בשנית את המבקש לצורך התנדבות, גם אם לא יורשע, "לא ברור כי מדובר בפגיעה קונקרטי, ומעבר לכך לא ברור כי אי ההרשעה תתרום לשיקום הנאשם [המבקש]". לאור האמור, דחה בית משפט השלום את בקשת המבקש לביטול הרשעתו בדין. בהמשך, קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר על תנאי לבין 9 חודשי מאסר בפועל, והשית על המבקש את העונשים הבאים: 3 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש את העבירה בה הורשע; קנס כספי בסך 500 ₪ או 5 ימי מאסר תמורתו; ופיצוי כספי למתלונן בסך 2,000 ₪.

5. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי החלטת בית משפט השלום שלא לבטל את הרשעתו. ביום 15.11.2017, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, בקובעו כי אין להתערב בהחלטתו של בית משפט השלום לעניין ההרשעה. בית המשפט המחוזי ציין, כי קריאת התסקיר מעוררת סימפטיה כלפי המבקש שללא ספק עבר כברת דרך ארוכה והוכיח עצמו לאורך כל שנותיו. לאחר זאת, הטעים בית המשפט המחוזי, כי:

"מדינת ישראל מתמודדת, והרושם הוא שללא הצלחה יתרה, בתופעת האלימות בספורט. המקרה הנוכחי הוא ביטוי נוסף, גם אם לא מהחמורים ביותר, לתופעה מכוערת זו. משום שהחלטת השופט במשחק לא מצאה חן בעיניו נתן המערער [המבקש] ביטוי לכעסו בכך שהשליך כוס עם קרח לעבר המגרש... התוצאה שהתרחשה בשטח מדברת בעד עצמה והקוון נפגע. המסר שאמור לצאת מבתי המשפט צריך להיות חד משמעי וברור והוא כי אלימות בספורט מחייבת אמירה ערכית, משפטית ועונשית הולמת. ההרשעה הינה האמירה הנורמטיבית וזו מן הראוי שתאמר".

בהמשך, התייחס בית המשפט המחוזי לנזק הקונקרטי שייגרם, לכאורה, למבקש, וקבע כי לא שוכנע כי האחרון מתקיים; וכי "הפגיעה ביכולת להתנדב ספק אם היא תהיה תוצאה נקודתית של ההרשעה, בהבדל מעצם קיומו של ההליך הפלילי - תהא תוצאתו אשר תהא".

הבקשה לרשות הערעור

6. בבקשת רשות הערעור שלפניי, משיג המבקש על החלטות הערכאות הקודמות שלא לבטל את הרשעתו בדין. במסגרת הבקשה, טוען המבקש, בין היתר, לקיומם של שיקולי צדק המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. לשיטת המבקש, נסיבותיו האישיות יוצאות הדופן, אשר "אינן מתמצות רק בתנאי גידול קשים אלא מתפרשות גם על האופן בו הצליח המבקש לבנות ולשקם עצמו 'לתפארת' מעוררות "שאלה אנושית מצפונית", ומחייבות מתן "משקל יתר לאינטרס הפרט של שיקומו, ולאפשר לו להמשיך ולבסס את דימויו העצמי כאזרח האמון על שמירת החוק". בנוסף, טוען המבקש כי נפלה שגגה בעניינו, אשר מעלה שאלה משפטית עקרונית הנוגעת ל"מקבילית הכוחות" הנדרשת בהוכחת נזק קונקרטי, שייגרם לנאשם מהותרת הרשעתו על כנה. לגישת המבקש, מעבר לעניינו הפרטי, יש מקום ליתן אמירה עקרונית בנושא זה, ולשקול הנהגת רף גמיש ומרוכך לבחינת שאלת הנזק הקונקרטי, כאשר המשתנים האחרים במשוואה הינם בעלי משקל רב. המבקש טען, בהקשר זה, כי "נוכח נסיבות ביצוע העבירה, חלוף הזמן ובעיקר נסיבותיו האישיות החריגות, גם אם לא שוכנע בית המשפט קמא 'לחלוטין', כהגדרתו, כי יתרחש נזק קונקרטי, היה מקום לביטול הרשעתו של המבקש". על יסוד האמור, טוען המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לדון בערעורו לגופו ולבטל את הרשעתו בדין.

דין והכרעה

7. הלכה היא, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה ואך במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או במקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה, כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, שכן היא עוסקת בעניינו הפרטי של המבקש, ואין מתעורר חשש לעיוות דין

או לחוסר צדק שנגרם לו. די בכך כדי לדחות את הבקשה לרשות הערעור.

8. למעלה מן הצורך, אציין את זאת. הימנעות מהרשעה של נאשם שביצע עבירה, תעשה במשורה, וכפי שציינתי ברע"פ 5100/14 מסארווה נ' מדינת ישראל (28.7.2014):

"תוצאה של הימנעות מהרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, היא תוצאה חריגה, השמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שני תנאים מצטברים נקבעו, על מנת להימנע מהרשעה: 'ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים'" (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל (21.08.1997); רע"פ 1931/15 מויסקו נ' מדינת ישראל (26.3.2015)).

אשר לתנאי הראשון שעניינו בכך, כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, נראה בבירור כי תנאי זה אינו חל במקרה דנן. הערכאות הקודמות היטיבו לתאר את הבעייתיות הגלומה בהתנהלותו של המבקש, אשר נהג במחאה בשל חוסר הסכמה עם החלטת שופט הכדורגל, ונתן ביטוי לכעסו בכך שהשליך חפץ קשיח שיש בו פוטנציאל של פגיעה, לעבר המגרש, ופגע בקוון. בכך, הפך המבקש, בהינף יד, לחלק מנוף האלימות השוררת במגרשי הכדורגל, אשר יש לעשות הכל על מנת למגרה ולעקרה מן השורש, גם בדרך של ענישה מוחשית. אשר לתנאי השני, ספק בעיניי אם הוא מתקיים בעניינו של המבקש, שכן לא הוכח כי יגרם למבקש נזק משמעותי וקשה, ככל שהרשעתו תיוותר על כנה, ואף לא הוכח כי התנדבותו במשטרת ישראל תחודש בשנית, גם אם תבוטל הרשעתו בדין. אציין עוד, באשר לתנאי השני, שעניינו שיקולי השיקום, כי יש לו חשיבות מוגבלת בענייננו, בהינתן העובדה כי העבירה אותה ביצע המבקש מצדיקה את הרשעתו בדין, ואינני מוצא כי מתקיים טעם מיוחד, המצדיק הימנעות מהרשעה במקרה דנן. עוד ראיתי להוסיף, כי העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, ומבטא התחשבות בכלל השיקולים האפשריים לקולה, ולא מצאתי כי יש בסיס להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי".

9. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ז באדר התשע"ח (14.3.2018).

שׁוֹפֵט